
**Віолета ГОРОДИСЬКА,
Ірина КЕЛЕМАН**
(Дрогобич, Україна)

ВПРОВАДЖЕННЯ МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНИХ ІГОР В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗДО

Музичне мистецтво – це спектр звукових вібрацій, феномен гармонійного музичного впливу на особистість людини загалом, дитини зокрема. Музичне мистецтво, починаючи з дошкільного віку, вчиняє безперечну і потужну дію на емоційний стан вихованців. Для того, щоб музика виконувала свою соціальну функцію, важливим є музичний розвиток у закладах дошкільної освіти (ЗДО), сприйняття музики у всіх її жанрах, залучення до різних видів музичної діяльності дітей.

У практиці сучасних ЗДО з цією метою вихователі та музичні керівники все частіше впроваджують розмаїті музично-дидактичні ігри, які комплексно впливають на дитину, викликають у неї зорову, слухову і рухову активність, що є основним “мотиватором” до пізнання музичного мистецтва та розширення їх музичного сприйняття в цілому.

Л. Аристова зазначає, що на музичних заняттях у ЗДО треба звертати увагу на ігрові технології навчання. За доцільне педагог вважає використання таких ігрових вправ, як: *ритмічний, ладовий й інтонаційний діалог ігрового характеру, ігри-імпровазації, ігри на відтворення та наслідування рухів під музику, музично-інтонаційних та вокальних звуків, на визначення музичних інструментів та музично-дидактичні ігри* тощо [1, с. 13–15].

Останні ж найбільш популярні та широко вживані. Наприклад, музикознавець Л. Комісарова виділяє основні групи музично-дидактичних ігор: на визначення *характеру музики, музичних*

уявленнь, сили та тембральності музики [4, с. 113]. Натомість науковиця Н. Ветлугіна музично-дидактичні ігри розділяє на три типи: *настільні, рухливі і хороводи*. Вони сприяють **розвитку музичних здібностей** дошкільників [3, с. 68]. В основу цих ігор закладено об'єднання синтезу музики і рухів, а для сприйняття музичних звуків педагог застосовує зрозумілі і доступні дітям музичні іграшки чи предмети.

Дослідниця музично-дидактичні ігри поділяє не лише на типи, а й *основні види*, що стосуються розвитку слуху – динамічного, ритмічного, звуковисотного, тембрового [3, с. 34–40]. Ці ігри є запальні, інтригуючі, привабливі та доступні. Дітей можна навчати співати хором, сольно, ланцюжком, ансамблем, показувати образ за звучанням музики, відтворювати жестами музичний інструмент [3, с. 6]. Тільки в цьому випадку вони викликати-муть у них бажання слухати, співати, грати, танцювати.

Оскільки домінує у музичному вихованні дошкільників розвиток музичних здібностей, то педагогу доцільно подбати про *відчуття музичного ладу, музичного ритму, музичного сприйняття на слух*.

Музично-дидактичні ігри *для розвитку відчуття ладу* сприяють пізнанню знайомих мелодій, визначенню характеру музики, зміни побудови в окремих частинах твору, розрізненню жанру. Тут можуть застосовуватися увесь спектр видів музично-дидактичних ігор.

Музично-дидактичні ігри *для формування музичного сприйняття на слух* включають можливості відтворити вихованцями мелодійну інтерпретацію власним голосом або використовуючи музичний розмаїтий інструментарій. Ці ігри імпонують дітям, адже вони пов'язані з відтворенням звуків за різною висотою та ритмікою. Для активізації музичного сприйняття на слух творів музичного мистецтва застосовуються також *музично-дидактичні ігри (настільні) та хороводи*.

Основним завданням музично-дидактичних (настільних) ігор є: дати дітям можливість слухати, порівнювати та засвоїти різний характер музики шляхом проведення гри з відтворенням емоцій музичних творів; впровадженням в ігрову діяльність дошкіль-

ників пісень, танців, маршу за допомогою музичного супроводу; слухаючи спектр музичних творів, визначати персонажів музичних казок, пісень; підбирати дидактичний матеріал відповідно до творів музичного мистецтва та їх ідентифікувати за зображенням музичних інструментів, відчувати ходу, дії героїв казок, мультфільмів відповідно розставляючи музичні акценти.

Музично-дидактичні ігри для *формування відчуття ритму*, здатності активно вслухатися і чути музику, переживати її, емоційно сприймати ритм музики, вміти з точністю відтворювати (відбивати) ритм, що сприяє розумінню характеру музики, розвиває інтерес та бажання до рухів під музику. Найбільш складним у відтворенні ритму для дошкільників є передача музичних і рухових характеристичних особливостей творів.

Педагоги, організовуючи ігрову діяльність у сучасних ЗДО, повинні подбати про систематичне наповнення музичних знань дітей, розвиток їхніх музично-естетичних почуттів, формування спектру музичних здібностей до співу, виконання музично-ритмічних вправ, гри на дитячих музичних інструментах.

Для впровадження і якісного проведення музично-дидактичних ігор у ЗДО є його чітке планування, включення несподіванок, змагань, ігрових вправ, тренувань, ритмічного простукування, проплескування, відбивання ритму кулачками по парті, використання ігрових карток тощо. Важливими у проведенні музичних занять є сучасні засоби та музичні іграшки (книжечки, тваринки, машинки та ін.), музичні інструменти та настільно-друковані ігри. Особливо вагомими й привабливими для сучасних вихованців є динамічні музичні ігри.

Педагоги разом з музичними керівниками у ЗДО проводять музично-дидактичні ігри під час музичних занять з дітьми, згодом на вечорах розваг, у години самостійної діяльності тощо. У групі без музичного керівника вихователі за наявності сучасних гаджетів й ТЗН проводять настільно-друковані та музично-дидактичні ігри.

У сучасній практиці музичного виховання дітей дошкільного віку проводяться різноманітні музично-дидактичні ігри. Наприклад, у *першій молодшій групі* педагоги знайомлять дітей із та-

кими музичними інструментами: бубном, барабаном, сопілкою. А до них вони вже знайомі із брязкальцями, бубонцями, дзигною. Вивчивши ці інструменти, педагоги проводять **вечір загадок** “Вгадай музичний інструмент”, “Відгадай мелодію сумна – весела”, “Відгадай музику за ходом” та ін. [2].

Друга група музично-дидактичних ігор передбачає ознайомлення дошкільників із низкою ігрових завдань та дій з елементами змагання. Наприклад, у грі діти співають, а інші грають у бубон. Така гра допомагає дітям розвивати увагу, пам'ять, опанувати голосом динамічні відтінки, спонукає дітей порівнювати музичні звуки, мелодії за звуком і відповідно відбивати ритм.

Третя група за своїм характером подібна до хороводних ігор, які об'єднують усіх дітей групи або можуть бути поділені на підгрупи.

Відтак, можемо зробити висновок, що музика на музичних заняттях, музичний супровід на заняттях в групі та поза ними відіграє сьогодні не заміниму роль у діяльності як музичного керівника, так і вихователя. Урізноманітнена музично-ігрова діяльність педагогів підкреслює важливість та значимість музичних занять, а впровадження музично-дидактичних ігор до сучасних ЗДО є мегаважливим не лише щодо розвитку музичних здібностей, а й музичного виховання вихованців загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристова Л.С. Формування естетичного ставлення до музичного мистецтва у дітей старшого дошкільного віку. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки»*. 2012. Том 1. Випуск 37. С. 13–15.

2. Бурлай О. Музично-дидактична гра “Вгадай музичний інструмент” <https://vseosvita.ua/library/muzychno-dydaktychna-hra-vhadai-muzychnyi-instrument-814371.html>

3. Ветлугіна Н.О. Система естетичного виховання в дитячому садку. Київ : Рад. школа, 1977. 256 с.

4. Газіна І.О. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта», вихователів дошкільних навчальних закладів та батьків. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. 196 с.